

Kaj pa porečemo o posameznih osebah? Crtane so vse s posebno točnostjo in ljubeznijo, a iz njih diha, kakor sem že rekel, življenje. Posebno prikupljiva je oseba Vjerina, Lavovih roditeljev, starih slug, a odbija aristokratska ohola Vlasta, pravo protivrje Vjerino, še bolj pa njen oče, brezsrčni, napuhneni oderuh, kateremu je domovina in sreča le njegov trebuh, njegova korist. Ni mi pa povšeči ono mesto, kjer Lavo očuti neko bratsko čustvo k mravljinčcem, in pa ono, kjer Vjera poljubljuje in objema svojo ruménko, ker, dasi moramo živali ljubiti, bratje jim vendar nismo, saj nas je mogočni Stvarnik mnogo povzdignil nad živali.

Lepo je vpletena povest o Blanši in pa o Lavovih mladih letih; človek se nehoté spomni na svoja mlada leta. Tudi vse druge podrobnosti so se pisatelju posrečile, saj je pisal knjižico z ljubeznijo k »rodjeni grudi«. Ne bodem se motil, če rečem, da je Lavo pisatelj sam, oni njegovi nazori, ona čustva, ona ljubezen Lavova k »rodjeni grudi«, vse to je pisateljevo — to so njegove misli, njegovo prepričanje. Zato ima cela povest nekak subjektiven značaj, ali baš to te osvaja, tudi tebi čitajočemu povest napolni se srce z ljubeznijo k oni grudi zemlje, kjer si se rodil in zadovoljen dovršiš knjigo. In kdo ne bi ljubil »rodjenu grudu«? —a.

»Zabluda matere.« Igrokaz u četiri čina, napisala Hermina Tomić. — Snov je povzela pisateljica iz namodnega življenja višjih krogov. Kaže nam zakon brez medsebojne ljubezni v njegovih nasledkih. Vlastelin Senković vzame Marijo, mladoletno, komaj doraslo devo. Sirota bila je siromašna, »pa su mu ju njezini roditelji brže bolje na vrat objesili, samo da je še što prije rieše«. Prikrade se v Senkovićevo obitelji »domači prijatelj« Veljković, epikurejec, udomači se počasi, pa zviti lisjak zna dobro skrivati svoje nakane.

Soprog po naključju spozna po listu brez podpisa, ki ga je hranila soproga, da ga ona slepi. Spodi jo; pa ona ne izda zapeljivca, dasi jo je pustil na cedilu. Med prvim in drugim dejanjem preteče štirinajst let. Veljković ostal je prijatelj Senkovićev, snubi njegovo hčer Zoro, ali njegova ločena žena Marija to izvé, dokaže možu, da jej je bil Veljković tisti list, pisal in tako zabrani zakon; toda mož je ne mara nazaj, češ, »... jer žena, koja izda svojega moža, rug je i sramota doma, u kom živi, a prokletstvo djeci, kojoj život daje! Takovoj ženi nema obstanaka pod poštenim krovom.«

Osebe so prav vrlo po značajih risane, posebno pa Veljković, Marija in sluga Martin, ki dobro pozna gosposko življenje, njega običaje, razvade in slabosti.

Prav karakterističen je Veljkovićev odgovor na Marijino očitaje: »A što su onda sladke rieči od malu prije, kad ste me htjeli čok u nebesa punieti?« — »To su fraze, gospodjo, koje kažemo svakoj liepoj ženi, koja nas zanima, osobito u lađanjskoj samoći, gdje nam treba zabave.« — Zdrav realizem zastopa pisateljica, sentimentalnosti ne pozna, ostra pa pravična je njena sodba.

»Kita cvieća«, vesela igra u jednom činu. Napisala Hermina Tomić. Naslov je dala pisateljica igri po šopku, ki »nije pogodilo pravo adresu«. — Kratka, a živahna je. Osebe činijo same, pisateljica pa se zna dobro skrivati za osebam, ki je pošilja na oder. Osebe govore same, vsaka po svojem značaju, ne pa po pisateljicinih nazorih. Ta velevažna lastnost se dokaj pogosto pogreša v drami. »Vienac« sklepa v 5. števil. tega letnika k sliki g. Hermine Tomić tako-le: »Zaista, to bi liepo, krasno bilo, da imamo mnogo takvih Hrovatica, kakva nam je dična i umna gospodja Hermina Tomić«.

Mislim, da bo vsakdo z »Viencem« enako sodil o hrvaški pisateljici, kdorkoli bere igrokaz in veselo igro Hermine Tomičeve.

»Iz primorskog života.« Pripovijeda Simo Matavulj. 169 str. — Pet lepih povestic je napisal Matavulj. Druga je lepša od druge. Po vseh veje duh zdravih dovtipov in vedrega, neprisiljenega humora. Njegovi Primorci v kršni Dalmaciji vse vedó, vse znajo, vse razsodijo. »Ima li morá, vidiná, vještica, vjedogonja, zduhača, gvozdenzubá i ostalih utvora?« Kdor ne veruje, nasprotuje mišljenju »četiri tisuće krštenih glava, te vjerovanje tolika naroda nije, valjda, sitnica«. Pa dasi so zvedeni, imajo le človeške slabosti in napake, kakor po drugodi. »Ljubav nije šala ni u Rebesinju«. Ni jih veliko pisateljev, ki bi tako poljudno, tako živahno, ob enem pa tako čisto pisali, kakor Matavulj. — Po pravici pravi »Vienac« v 3. števil. str. 44.: »On je originalan pripoviedač, pun zdrava opažanja i humora, a poznaje svoje ljude upravo u dušu«.

Nikomur, menim, ne bo žal, kdor si naroči to knjižico, ki stane 75 kr.; med drugimi razpravami bo izvedel velevažno tajnost: »Je li se Čevrlja ogriješio«. Severus.

DRUGA SLOVSTVA IN MUZIKALIJE.

Na novo je izšla v 20 sešitkih po 60 kr. gosp. prof. dr. Gregorija Kreka »**Einleitung in die slavische Literaturgeschichte**«, II. Auflage. V Gradcu pri Leuschner & Lubensky-u. — Celo delo obsega 887 strani in ima naslednjo razdelitev. Erstes Buch. Die hauptsächlichsten Nachrichten der linguistischen Paläontologie und der älteren Schriftsteller über die Sprache, die Geschichte und den Culturgrad der alten Slaven (3—476). Zweites Buch. Allgemeine Bemerkungen über die slavische traditionelle Literatur und deren Beziehung zur Culturgeschichte, zunächst zur Mythologie (477 do 887). Kdor želi zanesljivih poročil o starodavnih časih slovanstva, najde jih v tej učeni in zanimivi knjigi.

»Gorske cvetlice«. Slovenski napevi za mešan zbor, zložil Janez Laharnar. — Ko smo ta zvezek pregledali, z veseljem smo ga položili na mizo. Hvala Bogu, nekaj novega, kar se mladini lahko dá v roke. Pesmi so prav ljubeznive, mične, žive, iz srca privrele, lep

muzikaličen stavek, fini okus. Gospod skladatelj bi na tem polju lahko pomnožil našo glasbeno literaturo s pravimi cveticami. Škoda je le, da je avtografija tako slaba. Take pesmi zasluži, da se tiskajo s tipami. Res, da je nekoliko dražje, a koliko je prozornejše in dostojnejše!

Laharnarjeve pesmi bodo prav dobro došle društvom, zlasti gimnazijam in učiteljskem. Dobé se pri gosp. skladatelju na Št. Viški Gori, pošta Sv. Lucija, in pri Gašparju Likarju, knjigotržcu v Gorici po 50 kr., s pošto veljajo 5 kr. več.

P. H. S.

Raznoterosti.

Naše slike.

Sv. Lucija ob Soči se šteje po vsi pravici med najlepše górske kraje. Nekaj idilnega in simpatičnega ima na sebi. Leži krasno na levem bregu Soče in na desnem Idrijice. Strugo Idrijice kaže na sliki divji, kakih 30 metrov globoki prepad, v katerem reka šumeč naprej drvi vkleknjena v skalnato ječo. Soča teče prek hriba. Obe reki prideta pod vasjo skupaj ter se v presrčenem poljubu neločljivo spojita. Kaj takega, kakor je Sočina in Idrijčina struga, se ne vidi kmalu. Žal, da prav te naravine lepote slika ne kaže popolnoma.

Druga slika kaže moment **odkrivanja prazgodovinskih grobov**. Delavci so zamaknjeni v delo. Prvi odrivajo zemljo, drugi zasledujejo s paznim očesom starinske reči: zaponke, posodice itd. Gospod Szombaty, voditelj dela za dunajski muzej, nekaj zapisuje. Grof Attems je prišel iz Gorice ogledat si grobišče, stoji med delavci, pozna se po belem klobuku in gospodski opravi.

Soproga barona Bianchi-a, fotografa, zadošča svoji radovednosti. Pod šatorom in solnčnikom vidijo se na tleh beli prti, na katere se skrbno pospravljajo najdene lepote reči. Vsak prt ima svojo številko in črko M. = muzej. Radi prazgodovinskih in zgodovinskih grobov znana je Sv. Lucija od Berolina do Rima. Sam Virchow prišel si je ogledat grobišče pred nekoliko leti. Dr. Marchesetti, voditelj izkopavanja za tržaški muzej, napisal je o Sv. Luciji že več učenih razprav, ki so zaslovele po učenem svetu ter pridobile njemu slavo učenjaka, a Sv. Luciji primerno imenitnost.

J. Fabijan.

Ave Maria. Glej pesem k tej sliki na str. 235. Med tiskom smo pokazali sliko pesniku, in v znamenje, da mu je všeč, nam je kmalu potem podaril to lepo pesmico.

Rimski dostojanstvenik je bronasti kip Rimljana v ljubljanskem muzeju, najden pri stavbi kazine 16. aprila 1836 dva metra globoko pod zemljo med ostanki starega pokopališča.

Kip je pozlačen in tiči na železnem drogu, kateri sega skozi kamenito kačko in kapitel korintiške vrste. Steber je bil štiri metre visok in na njegovem podnožju je bil napis vrezan; žal, da se ni pri tej priliki naprej kopalo.

Kip je bil spomenik tukaj poleg ceste v Norik pokopanega premožnega meščana stare Akviline, postavljen ob koncu 3. ali v začetku 4. stoletja po Kr.

Rimljani so imeli navado delati podobe pokopanih na nagrobne kamene; bogatašem so se tudi celi kipi postavljali. Tako so našli v Pompejih kipa L. Gaia Labea, sodnika (II vir iuridicundo) in soproge njegove na grobih. Oba kipa sta sedaj v Napoljskem muzeju (museo Borbonico).

Prof. A. M.

† Jurij Eisenhut

hrvaški skladatelj, je umrl v Zagrebu dne

2. malega travna v najlepši dobi. Pokojnik se je rodil v Zagrebu 1. 1841., kjer se je že kot gimnazijec odlikoval v petju in v glasbi. Da bi šel na Dunaj na konservatorij, ni mu bilo mogoče, ker ni dobil podpore, a zato se je pridno vadil sam ter se do tolike večšine v glasbi popel največ samouk.

Vse dni svojega kratkega življenja je pokojnik delal za hrvaško pesem in glasbo. Zložil je mnogo četverospevov, katere tudi Slovenci radi pojejo, — kakor n. pr.: »San«, »Balkanske se zemlje«, »Tebe zlato« i. dr. — več plesnih rečij, tri ouverture in drami: »Sejслав Ljuti« in »Petar Bačić«.

Vse njegove skladbe, posebno pa »Seljanka«, prikazujejo nam pokojnika kot veččaka. — Bodi temu zaslužnemu hrvaškemu skladatelju tudi med nami blag spomin!

V.

»**Stenograf**«. Meseca januarja je bil pri občnem zboru hrvaškega stenografskega društva pooblaščen društveni odbor, da izdaja društveno glasilo. To naj bi nadomeščalo hrvaško učno stenografsko knjigo, ker se je pričela hrvaška mladina precej s stenografijo baviti. Prva listova številka je izšla meseca marca. Urednik glasila je sedanji društveni predsednik prof. Fr. Magdić. Lahko bi naročali tudi slovenski dijaki »Stenograf«-a, ker se je pričelo, kakor čujemo, tudi na ljubljanski gimnaziji poučevati v slovenski stenografiji ter so bila za to privzeta večinoma ista znamenja, kakoršna ima hrvaška stenografija. Glasilo »Stenograf« bode izhajalo vsak mesec, razven o počitnicah, ter stane za celo leto za dijake le 1 gld., sicer 2 gld.

—d.